

ЗМІНИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВІДНИХ П'ЯТИБОРЦІВ СВІТУ ВІДПОВІДНО ДО ЗМІН ПРАВИЛ ЗМАГАНЬ

С.Р. Стецькович, М.П. Пітин

Львівський державний університет фізичної культури, Львов, Україна

Вступ. Для досягнення максимальних показників потрібно враховувати зміни правил змагань та їх вплив на спортивний результат виду спорту [5].

Набувають актуальності наукові дослідження спрямовані на вивчення спортивних результатів та взаємозв'язку їх компонентів у різних видах спорту [5]. Проте, в сучасному п'ятиборстві виявлено прогалини щодо науково-методичних розробок спрямованих на виявлення впливу, правил проведення змагань на спортивний результат та удосконалення процесу підготовки з урахуванням зміни спортивних результатів [4].

Мета роботи: охарактеризувати зміни результатів провідних спортсменів світу в сучасному п'ятиборстві з урахуванням змін правил змагань, що відбулися у 2001, 2008 та 2009 роках.

Методи дослідження: Теоретичний аналіз і узагальнення науково методичної літератури і офіційних документів; документальний метод; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. За столітню історію розвитку сучасного п'ятиборства, правила проведення змагань неодноразово змінювалися і зазнавали корекцій та доповнень зі сторони Міжнародної федерації сучасного п'ятиборства (UIMP). Зміни, що відбувалися за цей період були спрямовані на об'єктивізацію системи оцінювання результатів, збільшення виводимості змагань для глядачів і засобів масової інформації. Зазначимо, усі зміни які відбулися, суттєво впливали на спортивні результати п'ятиборців у окремих дисциплінах та спортивному результаті цілому [4, 6, 7].

Зміни в правилах змагань, що відбулися за останнє десятиліття призвели до того, що в сучасному п'ятиборстві змінилося розподілення внеску дисциплін у загальний результат п'ятиборців та зменшилась кількість дисциплін, в яких виступає спортсмен під час змагань, відповідно коректив зазнала і структура виду спорту. Закономірно, що ці зміни вплинули на виконання змагальної вправи більшої частини спортсменів і відобразилися на кінцевому спортивному результаті п'ятиборців [4, 5]. Однак, в наукових дослідженнях ці зміни не знайшли свого належного відображення. Таким чином, їх вплив на спортивний результат в сучасному п'ятиборстві вимагає поглибленого вивчення та аналізу.

Для дослідження впливу змін правил змагань на спортивний результат у сучасному п'ятиборстві було проведено порівняльний аналіз результатів спортсменів у змаганнях Чемпіонатів світу – 2000 року (м. Песаро), 2008 року (м. Будапешт), 2009 року (м. Лондон) та 2010 року (м. Ченгду) (табл. 1).

Зміни результатів визначалися на прикладі переможців та середньоарифметичного показника трьох та десяти кращих спортсменів–п'ятиборців відповідних змагань.

Аналіз даних, цих змагань проводився для того, щоб показати загальний приріст результату за останнє десятиліття та порівняти результати спортсменів у залежності від правил змагань у сучасному п'ятиборстві. Також, одним з чинників, що вплинув на вибір даних змагань стало те, що ці змагання відповідають одному рівню та є основними змаганнями у річному макроциклі спортсменів (окрім Чемпіонату світу 2008 року, оскільки в цей рік основними змаганнями були Ігри XXIX Олімпіади (м. Пекін, КНР)) [2]. За результатами отриманих даних можна спостерігати динаміку результатів у ключові моменти останнього десятиліття та його зміни у відповідності до змін правил змагань (табл. 1).

Таблиця – Різниця результатів провідних спортсменів на Чемпіонатах Світу різних років.

Місце проведення Спортсмени	Песаро 2000 р.	Будапешт 2008 р.		Лондон 2009 р.		Ченгду 2010 р.		2000 – 2010 р.
	результат	приріст	результат	приріст	результат	приріст	результат	приріст
Переможець	5577	219	5796	340	6136	-320	5816	239
Призова трійка	5524	162	5686	431	6117	-355	5762	234
Перша десятка	5403	165	5568	479	6047	-405	5642	239

Порівнюючи результати 2000 та 2008 років, варто зауважити, що між ними, в 2001 році, відбулися зміни у правилах проведення змагань, а саме підвищення максимально можливої кількості балів у верховій їзді з 1100 до 1200 очок [1, 2, 3]. Ці зміни суттєво вплинули на загальний спортивний результат п'ятиборців, оскільки за рахунок верхової їзди (конкуру) спортсмени змогли збільшити свій загальний здобуток на 100 очок. Отже, між Чемпіонатами світу у м. Песаро (2000 р.) та м. Будапешт (2008 р.) спостерігається суттєве покращення результатів. Різниця в результатах виглядає наступним чином: між переможцями – 219 очок, між призовою трійкою – 162 очка, та між кращою десяткою – 165 очка. На підставі цих результатів слід зауважити, що загальний приріст результату у п'ятиборців за 8 років з 2000 по 2008 роки, склав в середньому 165 очок. Ці результати дозволяють стверджувати, що за перші вісім років XXI століття результати в сучасному п'ятиборстві суттєво покращилися, хоча і «левова» частка цього покращення (100 очок) припадає на покращення за рахунок зміни правил у верховій їзді (конкурі). Покращення результатів за цей період, також пов'язане із вдосконаленням системи підготовки спортсменів у певних видах сучасного п'ятиборства та науково-технічним прогресом, який відобразився у плаванні, де спортсмени використовували гідрокостюми [7].

Різниця результатів між Чемпіонатами світу 2008 та 2009 років, була ще більш суттєвою, у порівнянні з попередньою. Такий суттєвий приріст результатів протягом одного року пов'язаний із зміною правил проведення змагань, що відбулися у 2008 року після Ігор XXIX Олімпіади (м. Пекін, КНР) та за якими, п'ятиборці виступали на Чемпіонаті світу 2009 року (м. Лондон) [6]. Різниця між переможцями змагань 2008 та 2009 років, склала – 340 очок, між призовими трійками – 431 очок, та між першими десятками – 479 залікових очка. Ці результати як і попередні «яскраво»

демонструють нам вплив змін правил змагань на спортивні результати у сучасному п'ятиборстві. Отже, результат провідних п'ятиборців світу протягом року виріс в середньому на 479 очок, що виглядає приголомшливо на тлі результатів, які спортсмени показують в останні роки. Проте, потрібно враховувати те, що такий вагомий приріст результатів викликаний значно заниженим нормативом у комбінованому виді (на 360 очок), а не підвищенням рівня майстерності спортсменів-п'ятиборців [1, 3].

Для нормалізації та повернення результатів п'ятиборців у звичні для них межі, в 2009 році Міжнародна федерація сучасного п'ятиборства внесла корективи в правила нарахування очок у комбінованому виді (підвищила норматив, щоб результат знизився на 360 очок) [1, 3]. Відповідно із зміною нормативу змінилися і результати п'ятиборців [5]. Отже, різниця результатів між Чемпіонатами світу 2009 року (м. Лондон) та 2010 року (м. Ченгду) виглядала наступним чином: між переможцями змагань – 320 очок, між призовими трійками – 355 очок, та між першими десятками – 405 залікових очка. Проте, цю різницю потрібно розглядати у від'ємних показниках, оскільки результати між цими змаганнями знизилися, що виглядає цілком закономірно, враховуючи підвищення нормативу у комбінованому виді.

У 2010 році, після двох змін правил змагань 2008 та 2009 років, результати спортсменів у сучасному п'ятиборстві нормалізувалися та почали відповідати дійсним можливостям спортсменів. Відповідно, щоб показати різницю в результатах та їх приріст за останнє десятиліття було проведено порівняння результатів Чемпіонатів світу 2000 року (м. Песаро) та 2010 року (м. Ченгду). Отже, нехтуючи фактом зміни правил змагань і введенням в сучасне п'ятиборство нової дисципліни – комбінований вид, явно прослідковується збільшення рівня результатів у всіх провідних спортсменів світу. Так різниця результатів складає: між переможцями – 239 очка, між призовою трійкою 238 очок та між результатами кращої десятки 239 очки. Причому загальне, середнє збільшення результату становить 239 очок, що в переводі на одну з п'яти дисциплін є дуже суттєвим показником для п'ятиборців. Якщо перевести цю різницю очок на результати дисциплін сучасного п'ятиборства, то ми отримаємо наступні показники: плавання – на 19,3 с швидше подолання дистанції у 200 м вільним стилем, стрільба до 2008 року – на 20 вибитих балів більше за суперника, при максимальному показнику 200 балів і середньому у 183 бали, фехтування – 9 виграшних поєдинків при максимальній кількості боїв 31 – 35 (в залежності від кількості учасників), конкур – 9 повалених перешкод із 12 – 15 які потрібно подолати, біг до змін правил 2008 року або комбінований вид – 60 с переваги над суперником при загальній довжині дистанції 3 км. та урахуванням того, що ці види є завершальними і спортсмени долають дистанцію з відповідним до чотирьох попередніх дисциплін гандикапом [1, 2, 3]. Аналізуючи підвищення результатів за останнє десятиліття у сучасному п'ятиборстві, нівелюючи супутні чинники формування результату, можна зауважити, що він зростає протягом річних макроциклів (за період 2000–2010 років) у середньому на 24 очка. Це обумовлене вдосконаленням різних сторін підготовленості.

Висновок. Результати п'ятиборців на Чемпіонатах світу за останні десять років змінювалися відповідно до змін у правилах змагань. Після змін правил змагань 2001 року та особливо – 2008 року результати спортсменів суттєво зросли, що обумовлено, також, появою нової дисципліни (комбінованого виду). Проте, після змін що впроваджено у 2009 році знизилися та у підсумку склали для провідних спортсменів 234–239 очок.

За останнє десятиліття результат у трьох досліджуваних групах зазнавали змін, проте у підсумку значення приросту збільшився на однакову суму очок. Це вказує на загальне покращення рівня підготовленості усіх спортсменів у різних дисциплінах цього виду спорту, а не одного, окремо взятого п'ятиборця.

Література:

1. Competition Results: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.pentathlon.org/results/competition-results>
2. Modern pentathlon: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.pentathlon.org>
3. Rules for Combined Event Running and Shooting: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.pentathlon.org/images/Rules/ii%20205%20combined%20event%2025%201%202011.pdf>
4. Козарь В.М. П'ятиборство від Олімпіади до Олімпіади / Козарь В.М.; – М.: ПІО Реалісти, 1997. – С. 10–34.
5. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте / Платонов В.Н.; – К.: Олимпийская литература., 2004. – С. 87.
6. Современное пятиборье с 2009 года будет состоять из четырех видов: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.olymp.ru/news/sovremennoe_pyatibore

7. Современное пятиборье: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: –
http://www.krugosvet.ru/enc/sport/SOVREMENNOE_PYATIBORE.html